

Received 19.11.2021	Research Article	JOTS
Accepted 06.12.2021		6/1
Published 01.01.2022		2022: 148-157

Dede Korkut Kitabı'nın Dresden Yazmasında Geçen “Boy(u)n[ıy]ıla Kulag[ın] Almak” Deyimi Üzerine

On the Idiom Boy(u)n[ıy]ıla Qulay[ın] Almaq in the Dresden Manuscript of the Book of Dede Qorqut

Hülya UZUNTAŞ*

Trakya University (Edirne/Turkey)
E-mail: hulyauzuntas@trakya.edu.tr

The Book of Dede Qorqut is a corpus of epic stories that provide information about the language, history, administrative and social lives, battles, beliefs, traditions and many more like that of the Oghuz people who have a nomadic lifestyle. Among the existing manuscripts, the most intense in terms of content is the Dresden manuscript, which contains an introduction and twelve stories. Various studies have been made on the content or the vocabulary of the manuscript. It is seen that idioms with stereotyped phrases are frequently used in the manuscript, which is a very rich resource in terms of vocabulary. In this study, the phrase *boy(u)n[ıy]ıla qulay[ın] almaq* in the second story of the Dresden manuscript with the title *Salur Qazanuñ évi yağmalanduğı boy[ı beyān éder]* will be explained with reference to the parallel examples and witnesses existing in the historical texts of Turkish.

Key Words: The Book of Dede Qorqut, Dresden manuscript, boynıyıla qulayın almaq, idiom.

* ORCID ID: 0000-0003-2306-5483.

Giriş

Destanî Oğuz hikâyeleri mecmuası olan *Dede Korkut Kitabı*'nın (= DKK) bugün bilinen esas büyük yazması, ilim âleminde de varlığından ilk haberdar olunan Dresden yazmasıdır. Dresden Krallık Kütüphanesi'nde Henricus Orthobius Fleischer tarafından bulunan yazma, bir giriş ve on iki hikâyeyi (= boyu) içermektedir. DKK'nin bilinen ikinci yazması ise Ettore Rossi tarafından Vatikan Kütüphanesi'nde bulunan ve bir giriş ile Dresden yazmasındaki altı hikâyeyi ihtiva eden Vatikan yazmasıdır. Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'nde I/261 numarada kayıtlı 22 sahifelik yazma ile 2018 yılında İran'da bulunan ve 25'i aşkın soy(lama) ile bugüne dek bilinen on iki hikâyeden (= boydan) farklı iki yeni boy(lama)¹ ihtiva eden 61 sahifelik Günbed yazması da DKK'nin yakın zamanda gün yüzüne çıkan diğer yazmalarıdır.

DKK'nin Dresden yazmasındaki hikâyeye (= boy) sayısının diğer yazmalarına oranla fazlalığı, DKK üzerindeki çalışmaların bu yazma üzerinde yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Gerek muhtevası gerekse sözvarlığı açısından yazma üzerinde pek çok çalışma yapılmıştır ve yapılmaya da devam etmektedir. Özellikle DKK araştırmacıları tarafından farklı şekillerde okunan veya anlamlandırılan ibareler, yazma(lar) üzerinde izaha muhtaç imlaların varlığını göstermektedir.

Bu çalışmada DKK'nin Dresden yazmasında yalnız bir defa geçen ve DKK araştırmacıları tarafından farklı şekillerde okunan veya anlamlandırılan *boy(u)n[ıy]ıla kulağ[in] almağ* deyimini açıklanacaktır.

Dresden Yazmasında Geçen *Boy(u)n[ıy]ıla Kulağ[in] Almağ* Deyimi

DKK'nin Dresden yazmasındaki *Salur Kazanuñ évi yağmalandığı boy[ı beyān éder]* başlıklı ikinci hikâyede, 29a/5-6'da geçen *boy(u)n[ıy]ıla kulağ[in] almağ* deyimini ile ilgili DKK üzerinde çalışan araştırmacılar tarafından farklı okuma ve anlamlandırmalar yapılmıştır. Bu deyim ile ilgili yapılan okuma ve anlamlandırmalardan bazıları şunlardır:

¹ Yazmadaki boy(lama) sayısı hakkında bk. Sertkaya, 2020: 161-165.

1. “Boyu uzun, beli **ince** Burla H̄atun boynuyıla kalağın [6] aldı, oğlunu kocup düşdü” (Gökyay, 2006: 50); “**Boynuyıla kalağın almak**²: 50:29A5. Sarılıp kollarını dolamak, boynuna sarılıp kollarını arkasına dolayarak sımsıkı kucaklamak” (Gökyay, 2006: 241a); “**Kalak**: 50:29A5. Kürek kemiği (Abdülkadir İnan); Anadil. Söz. Gerdek gecesi gelinlerin başına giydirilen bir tür tahta taç, gelin tacı; Söz. altınlı kadın tepeliği veya tacı § kocakarıların başlarına giydikleri şey, takke” (Gökyay, 2006: 329a-b).

2. “Boyu uzun bili *ince* Burla H̄atun boynı-y-ile kulağın ‘aldı düşdi,” (D54/5-6) (Ergin, 2011: 107).

3. “Drs. 29a.5-6 (ME D 54/5): boyı uzun béli [ince] Borla H̄atün boynuyıla kulağın (6) aldı düşdi.

Ergin *kulağın* okumuş, veriyi *kulağ* maddesine almış, ayrıca deyim olarak anlamlandırmamıştır. Gökyay ise *kalağın* okumuş, Söz Dizisinde (s. 232) *kalak* maddesinde bu veriyi göstererek *Anadilden Derlemeler ve Söz Derleme Dergisi*’nde bulunduğu ‘gelin tacı, altınlı tepeli, takke’ karşılıklarını koymuştur. Bu yorumun yanlış olduğu açıktır. Ben *boynuyıla kulağın al-* deyimini ‘başını omuzları arasına çekmek’ olarak yorumlamayı öneriyorum; ancak bu deyim ya da benzerini başka bir metinde bulamadım” (Tezcan, 2018: 131).

4. “Boyu uzun <béli>⁴⁵¹ Borla H̄atün boynuyıla kulağın (6) aldı düşdi;⁴⁵²” (Özçelik, 2016: 115). “Boyu uzun Borla Hatun boynuyla kulağını aldı başını eğdi;” (Özçelik, 2016: 646).

5. “Boyu Uzun {béli} Borla H̄atün boynı-y-ıla kulağın (6) aldı düşdi” (Kaçalın, 2017: 59). “... boyu uzun beli ince Borla Hatun boynuyla kulağını aldı² düştü” (Kaçalın, 2017: 333). “**boynuyıla kulağını al-**: başını omuzları arasına çekmek” (Kaçalın, 2017: 333).

6. “Boyu uzun *Börle* H̄atun boynı-y-ıla kulağın ‘aldı, deşti;” (Tulum & Tulum, 2016: 193). “Boyu uzun Börle Hatun boynuyla kulağını tuttu, tırmıkladı;” (Tulum & Tulum, 2016: 192).

² Çalışmasının *Söz Dizini* bölümünde DKK’deki deyimlere yer veren Gökyay, *Deyimler* başlığı altında da DKK’deki bazı deyimleri listelemiştir. Bu listede *boynuyıla kalağın al-* şeklinde okuduğu deyim yer almaz (2006: 957-960).

7. “Boyu uzun beli²⁸⁷ (ince) Burla Hatun boynuyla kulağını (?)^{288 6} aldı, (yola) düştü,” (Tulu, 2020: 66). “²⁸⁸Yzm. *boynuyla kulağın aldı* Cümledeki deyim anlaşılmadı. Tezcan, bu deyim ‘başını omuzları arasına çekmek’ olarak yorumlamayı önermektedir. Bk. DKON: 131” (Tulu, 2020: 66).

Dresden yazmasının ikinci hikâyesinde geçen *boy(u)n[ıy]ıla kulağ[in] almak* deyimini ile ilgili muhtelif araştırmacılara ait okuma ve anlamlandırmalardan sonra, deyim kimler arasındaki bir konuşma esnasında ve nasıl bir ortamda kullanıldığına bakalım:

Salur Kazan’ın evinin yağmalanmasının anlatıldığı ikinci hikâyede Salur Kazan Oğuz beyleriyle ava çıkar. Üç yüz yiğitle oğlu Uruz’u obasını beklemesi için ardında bırakır. Bunu haber alan kâfirler Salur Kazan’ın obasına baskın yaparak her şeyini yağmalar, eşi Burla Hatun’u, oğlu Uruz’u, Salur Kazan’ın annesini, cariyeye ve yiğitlerini esir ederler. Oğuz beyleriyle avda olan Salur Kazan obasının yağmalandığı gece gördüğü kötü rüyayı kardeşi Kara Göne’ye anlatarak ondan yorumlamasını ister. Kara Göne’nin rüya yorumunun ardından Salur Kazan obasında ters giden bir şeyler olup olmadığını kontrol etmek için derhal obasına gider ve obasının yağmalandığını görür. Önüne çıkan ne/kim varsa hepsinden obası ve halkı ile ilgili haber sorar. Nihayet baskın sırasında obasını son ana kadar savunan çobana denk gelir ve obasının akıbetini ondan öğrenir. Salur Kazan ve çoban birlikte kâfir iline doğru yol alırlar.

Kâfir beyi, Salur Kazan’ın onurunu incitmek için esir ettikleri eşi Burla Hatun’u döşeğine alıp şarap sundurmayı düşünür. Fakat esir edilen hanımlara “*Salur Kazan’ın eşi Burla Hatun kimdir?*” diye sorulduğunda, Burla Hatun’la birlikte esir düşen cariyeleri hep bir ağızdan “*Burla Hatun benim!*” dedikleri için hangisinin Salur Kazan’ın eşi olduğunun bilinmesine izin vermezler. Bunun üzerine kâfir beyi, Salur Kazan ve Burla Hatun’un esir alınan oğlu Uruz’un çengele asılıp etinin pişirilerek kırk bey kızına sunulmasını söyler, zira her kim sunulan etten yemezse onun Burla Hatun olduğu anlaşılacaktır. Kâfir beyinin hain planını öğrenen Burla Hatun, “⁴... *oğlunuñ 5yamacına geldi çağırup oğluna ...*” (Drs. 28a/4-5) bu durumda ne yapması gerektiğini sorar. Uruz, annesi Burla Hatun’a babasının namusuna hâlel getirmemesi için ne gerekiyorsa onu yapmasını, bunun için gerekirse sunulan etten herkesin yediğinden daha fazla yemesini söyleyince Burla Hatun ağlar ve “⁵... *Boyu uzun béli Burla Hatun boynıyla*

ķulağın ⁶aldı düşdi, güz alması gibi al yañağın tardı, yırttı, ⁷ķarğı gibi ķara saçını yoldı, ‘oğul oğul’ dēyüben zārīlık ⁸ķıldı, ağladı” (Drs.29a/5-8). Bunun üzerine Uruz annesine, “Sen sağ ol. Babam sağ olsun. Benim gibi nice evladınız olur” diyerek onu teselli eder. “²... böyle dēgec anasınıñ ķararı ķalmadı, yōriyü ³vērdi ...” (Drs. 29b/2-3).

Yukarıdaki özetle görüldüğü üzere söz konusu deyim Salur Kazan’ın kâfirlere esir düşen eşi Burla Hatun ve oğlu Uruz arasındaki bir konuşmayı müteakiben oğlunun söyledikleri karşısında Burla Hatun’un verdiği tepkinin anlatımı esnasında geçer. Burla Hatun ve oğlunun birbirinden uzak yerlerde esir tutuldukları “oğlunuñ yamacına geldi çağırıp oğluna ...” (Drs. 28a/4-5) cümlesinden anlaşılmaktadır. Oğlu ile konuşmak için onun bulunduğu yere gelen Burla Hatun, konuşma bitiminde derin bir üzüntü ile oğlunun yamacından uzaklaşır.

Dresden yazmasındaki *Salur Kazanuñ evi yağmalandığı boy[ı beyān eder]* başlıklı ikinci hikāye Vatikan yazmasında *Hikāyet-i Salur kazanuñ evi yağmalandığıdur* başlığı ile üçüncü sırada yer alır. Öncelikle ilgili deyim geçtiğı cümlelerin Vatikan yazmasındaki paraleline bakalım:

“¹⁰... Boyı uzun Burlı ¹¹Hatun oğlını ķuçup düşdi, al yañağını yırttı, ķara saçların yoldı, ‘oğul oğul’ dēyübeni ¹²ağladı, zārīlık ķıldı” (Vat. 88b/10-12).

Vatikan yazmasındaki paralel cümlede söz konusu deyim bulunmadığı, onun yerine **oğlını ķuçup** ‘oğlunu kucaklayıp’ ibaresinin kullanıldığı görülmektedir. Öyleyse ilgili deyim için Türkçenin başka kaynaklarındaki paralel ifadelerle başvurmak gerekir.

ķulaķ ve boyun kelimelerinin birlikte kullanıldığı deyimlerden bir örnek Eski Uygur hukuk belgelerinden evlat edinme ile ilgili bir belgede karşımıza çıkar. *Sammlung uigurischer Kontrakte*’de (SUK) Ad(option) 03 olarak numaralandırılan belgedeki deyim ve deyim geçtiğı cümle ile ilgili Aysima Mirsultan şu açıklamayı yapar:

“sudbak y(e)mā tugmīš ogulları birlä tāj tutup kälīnlāp berip ādgü asırap ogul törüsīncä tutup ķulgak boyın tolāp ünärmän ketärmän tesär törü yargu yosunı birlä ata yazmış yazukka tēgzün. ķulgak boyın tola⁵⁵ ‘sich (mit) Ohren und Nacken (ihm) zuwenden’. boyun tolā- bedeutet in Neuuigurischen ‘jemandem den Rücken zuwenden, jemandem die kalte Schulter zeigen’ (vgl. UTIL II, 277). Daher würde ich den Satz wie folgendes übersetzen: “Wenn aber Sudbak (ihn) mir den (von ihm selbst) geborenen Söhnen gleich hält, ihn verheiratet, ihn gut versorgt, ihn nach dem Sohn-Gesetz hält, aber er (der Sohn) sich ihm (Sudbak) mit Ohren und Nacken zuwendet und sagt: ‘Ich gehe weg!’, dann gerät er nach dem Brauch von Gesetz

und richterlicher Entscheidung in die Sünde, gegen den Vater gesündigt zu haben.”⁵⁵ *tola* < *tolga*- ‘to twist, wrap round’. Vgl. EDPT 497a” (Mirsultan, 2016: 132).

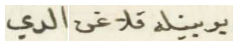
Görüldüğü üzere Aysima Mirsultan *boyun tolğa*- birleşik fiilinin Yeni Uygurcada ‘birine sırt çevirmek, soğuk davranmak’ anlamına geldiğini söyler ve evlat edinme belgesindeki *kuşğak boyun tola*- birleşik fiilini de ‘kulaklarını ve boynunu (ona) çevirmek’ olarak anlamlandırır.

Mirsultan’ın da işaret ettiği gibi *Uygur Tiliniñ İzahlıq Luğiti*’ne bakıldığında *boyun tolğa*- ile ilgili şu bilginin verildiği görülür: “**boyun tolğımaq** baş tartmaq, narazılıq qılmaq: *boyun tolğıma, men bilen sevdileşmaqçımusen, açıq qotandıñ öküznı. Rehmetmu anısınıñ qepliriqe burunqıdek boyun tolğımastın qulaq salıdığan boldı* (Yakup et al., 1990/I: 485b).

Boyun almak deyimini ise müşareket eki ile birlikte *boyun alışmaq* şeklinde, 1128-1144 yılları arasında yazıldığı tahmin edilen Horezm Türkçesi eserlerinden *Mukaddimetü’l-Edeb*’de görürüz. İlgili deyim eserde şöyle geçer: “(1) ... *yaraşık-lık kılışdı anıñg birle / kuçuştı anıñg birle, boyun alıştı anıñg birle / (2) ayrıştı anıñg birle / ayrışmaq /*” (117/1-2) (Yüce, 1988: 55).

Mukaddimetü’l-Edeb’de *boyun alış-* fiili *kuçuş-* ‘kucaklaşmak’ fiili ile yan yana kullanılmış ve eş anlamlı olduklarını göstermek için her iki fiilin kullanıldığı cümleler birbirinden ayrılmamıştır. *Kucaklaş-* genellikle insanların bir araya geldikleri ilk anda veya birbirilerinden ayrılırken gerçekleştirdikleri bir eylemdir. Eserde de *kuçuş-* eyleminin ardından bir diğer müşareket ekli fiil olan *ayrış-* ‘biribirinden ayrılmak’ (Yüce, 1988: 95b) fiilinin geldiği görülür.

Yukarıdaki örneklerden ilkinde *kuşğak* ve *boyun* kelimelerinin farklı anlamdaki bir başka deyimde (*kuşğak boyun tola*- ‘sırt çevirmek’) bir arada kullanıldığını, ikinci örnekte ise *boyun alış-* deyimleşmiş birleşik fiilinin *kuçuş-* ‘kucaklaşmak’ ile eş anlamlı olduğunu görüyoruz. Özellikle *Mukaddimetü’l-Edeb*’deki bu denklikten hareketle DKK’nin Dresden yazmasındaki *boy(u)n[ıy]ıla kuşğ[ın] al-* deyimini ile Vatikan yazmasında onun yerine kullanılan *kuç-* fiilinin eş anlamlı olduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla Dresden yazmasındaki *boy(u)n[ıy]ıla kuşğ[ın] al-* deyiminin Vatikan yazmasında *kuç-* fiili ile yer değiştirme sebebi de anlaşılmaktadır:

“⁵⁵... *Boyu uzun béli Burla Hatun* *boynıyla kuşğın ‘aldı düşdi’* (Drs. 29a/5-6)

“¹⁰... Boyı uzun Burlı ¹¹Hatun oğlını kuçup düşdi” (Vat. 88b/10-11)

Mukaddimetü'l-Edeb'deki boyun alış- = kuçuş- ise boyun al- = kuç- olmalıdır. Öyleyse Dresden yazmasında geçen boy(u)n[ıy]ıla kulağ[ın] al- deyimindeki iyelik ekleri de Vatikan yazmasındaki paralel ifadede geçen oğul kelimesinin karşılığıdır, yani Uruz'u temsilen kullanılan teklik 3. şahıs iyelik ekleridir.

Sonuç

1. Dresden yazmasında toplam 18 defa kullanılan kulağ kelimesi vokallerinin imlâsı bakımından üç farklı imlâ ile karşımıza çıkar:

a) İç sesteki /u/ vokalinin yazılmayıp /a/ vokalinin ı harfi ile yazıldığı örnekler: 16a/1, 29a/5, 39b/9, 51b/14, 120b/13, 121a/1, 121a/3, 134a/4, 141a/4 (= 9 örnek).

b) İç sesteki /u/ vokalinin ı harfi ile yazılıp /a/ vokalinin yazılmadığı örnekler: 5a/10, 32b/13, 44b/10, 45a/11, 45b/8, 77b/4 (= 6 örnek).

c) İç sesteki /u/ vokalinin ı harfi ile, /a/ vokalinin ı harfi ile yazıldığı örnekler: 70b/13, 110b/7, 136b/2 (= 3 örnek).

Örneklerden de anlaşılacağı üzere kulağ kelimesi yazmada en çok قلاق (vokalle başlayan eklerden önce ق- > غ-) imlâsı ile geçer.

2. Orhan Şaik Gökyay'ın, deyimdeki kulağ kelimesinin قلاق imlâsı ile yazılmasını da göz önünde bulundurarak, boynuyıla kalağın [6] aldı şeklindeki okuyuşunun ve Vatikan yazmasından hareketle Dresden yazmasına yaptığı oğlunu kocup (düşdü) ilavesinin doğru olmadığı anlaşılmaktadır. Kulağ kelimesini kulağ okuyup, kulağ kelimesini de 'kürek kemiği; gerdek gecesi gelinlerin başına giydirilen bir tür tahta taç, gelin tacı; altınlı kadın tepeliği veya tacı Ş kocakarıların başlarına giydikleri şey, takke' (2006: 329a-b) olarak açıklayan Gökyay'ın boynuyıla kulağın almak şeklinde okuduğu deyimini -her ne kadar kulağ kulağ okumuş olsa da- 'sarılıp kollarını dolamak, boynuna sarılıp kollarını arkasına dolayarak sımsıkı kucaklamak' (2006: 241a) şeklinde açıklaması ise mezkûr deyimini Vatikan yazmasındaki paralel ifadede geçen kuçmak 'kucaklamak' fiili ile eşanlamlı olarak kabul ettiğini göstermektedir.

3. Semih Tezcan'ın boy(u)n[ıy]ıla kulağ[ın] al- deyimini 'başını omuzları arasına çekmek' şeklindeki anlamlandırma teklifinde, deyimim kimin başını

kimin omuzları arasına çekmek olarak yorumlandığı açık değildir. Tezcan'ın önerisi kişinin kendi başını kendi omuzları arasına çekmek olarak anlaşılabilceği gibi karşısındaki kişinin başını kendi omuzları arasına çekmek olarak da anlaşılabilir.

4. *Boy(u)n[ıy]ıla kulağ[ın] al-* deyiminin *boyun alış-* şeklindeki müşareket ekli kullanımı, *kulağ* kelimesi eksik olmakla beraber, Horezm Türkçesi metinlerinden *Mukaddimetü'l-Edeb*'de *kuçuş-* 'kucaklaşmak' fiili ile eşanlamlı olarak geçer. *Mukaddimetü'l-Edeb*'deki *boyun alış-* deyimleşmiş birleşik fiili, Dresden yazmasındaki deyim *boy(u)nyıla kulağın al-* değil, *boyun-ıla kulağ al-* 'boyun ve kulak al- (= kucakla-)' şeklinde olduğunu göstermektedir.

5. *Boyun ve kulağ* kelimelerinin birlikte kullanıldığı bir başka deyim eski Uygur hukuk belgelerinden evlat edinme belgesi olan Ad(option) 03'te geçen 'sırt çevirmek' anlamındaki *kuğak boyun tolamaktır*. Deyim *Uygur Tiliniñ İzahlık Luğiti*'nde *boyun tolgamak* şeklinde *-kuğak* kelimesi eksik olarak- geçer. Bu örnek *boyun ve kulağın* birlikte kullanıldığı deyimlerin *kulağ* kelimesi olmadan da aynı anlamı taşıdığını göstermektedir. Dolayısıyla Dresden yazmasındaki *boy(u)n[ıy]ıla kulağ[ın] al-* deyiminin de Horezm Türkçesi eserlerinden *Mukaddimetü'l-Edeb*'de *kulağ* kelimesi eksik olarak *boyun alış-* şeklinde geçmesi yadırganmamalıdır.

6. Deyim sonundaki *düşdi* çekimli fiilini Sadettin Özçelik 'başını eğdi', Sultan Tulu '(yola) düştü' olarak anlamlandırmıştır. Mertol Tulum ve Mehmet Mahur Tulum ise *deşti* okudukları çekimli fiili 'tırmıkladı' olarak Türkiye Türkçesine aktarmışlardır.

Çekimli fiil Dresden yazmasında **دوشدی**, Vatikan yazmasında **دشدی** imlâsı ile geçer. Vatikan yazmasında açıkça **د** harfi yazılmamış olsa da Dresden yazmasında **د** harfi yazılmıştır. Dolayısıyla çekimli fiilin *deşti* şeklinde okunması mümkün değildir.

Burla Hatun'un *boynıyla kulağın aldı düşdi* denildikten sonra oğlu Uruz'un yanından uzaklaşmadığı Uruz'un devam eden teselli sözlerinden ve bu sözlerden sonra gelen "2... böyle degec anasınıñ kararı qalmadı, yöriyü 3verdi ..." (Drs. 29b/2-3) cümlelerinden anlaşılmaktadır.

düş- fiilinin *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti*'nde listelenen 43 anlamına bakıldığında 'Öz ağırlığının təsiri ilə yerə enmək, yuxarıdan aşağıya enmək, tökülmək' (Orucov et al. 2006/I: 723b) şeklindeki ilk anlamı ile 'Ayaq üstə dayana bilməyərək yıxılmaq' (Orucov et al. 2006/I: 724a) şeklindeki üçüncü anlamının cümleye daha uygun olduğu anlaşılır. Cümlenin öncesi ve sonrasındaki olayların meydana geliş sıralaması ise fiilin üçüncü anlamı ile cümlede kullanıldığına işaret etmektedir. Şöyle ki, oğlunun söyledikleri karşısında derin üzüntüye kapılan Burla Hatun oğlunu kucaklar (ona sarılır), ardından üzüntüsünden kendinden geçerek ayakta duramaz, düşer ve yerde dövünmeye, feryat ve figan etmeye devam eder. Annesinin çaresizliğine dayanamayan Uruz ona "kadın ana qarşum alup ne böğürürsün ..." (29a/8-9) diye başlayan cümleler kurar.

Yukarıda verilen tüm bilgilerden hareketle Dresden yazmasındaki *Salur Kazanuñ évi yağmalanduğı boy[ı beyān éder]* başlıklı ikinci hikâyede geçen *boy(u)n[ıy]ıla kulağ[ın] al-* deyiminin Vatikan yazmasındaki paralel cümlede geçen *kuç-* 'kucaklamak' fiili ile eş anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısı ile her iki yazmadaki paralel cümlelerin anlamlarının da birbirine denk olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

- Ergin, M. (2011). *Dede Korkut Kitabı I: Giriş-Metin-Tıpkıbasım*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gökyay, O. Ş. (2006). *Dedem Korkudun Kitabı*. İstanbul: Kabcacı.
- Kaçalın, M. S. (2017). *Oğuzların Diliyle Dedem Korkudun Kitabı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mirsultan, A. (2016). Kontinuität in der Phraseologie des Alt- und Neuuigurischen vom 14. bis zum 20. Jahrhundert. In Reckel, J. (Ed.), *Central Asia Sources and Central Asia Research*. 39, 121-137.
- Orucov, E. et al. (2006). *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti I-IV*. Bakı: Şerq-Qerb.
- Özçelik, S. (2016). *Dede Korkut -Dresden Nüshası- Metin, Dizin II*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sertkaya, O. F. (2020). Dede Korkut Kitabı'nın Günbed Yazmasında Kaç Tane Boy (veya Boylama) Var? In *Dede Korkut'un Günbed Yazması Üzerine Araştırmalar ve İncelemeler* (pp. 161-165). İstanbul: Bilge Kültür-Sanat.

Tezcan, S. (2018). *Dede Korkut Oğuznameleri Üzerine Notlar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Tulu, S. (2020). *Dede Korkut Oğuznâmesi -Boylar ve Soylamalar- Günümüz Türkçesine Sözlü Çevirisi. Dresden Nüshası ve Günbed-i Kâvus/Türkmensahra El Yazması Esasında*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tulum, M. & Tulum, M. M. (2016). *Dede Korkut-Oğuznameler-Oğuz Beylerinin Hikâyeleri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.

Yakup, A. et al. (1990). *Uygur Tiliniñ İzahlıq Luğiti (A-P) I*. Şıncan: Milletler Neşriyatı.

Yüce, N. (1988). *Mukaddimetü'l-Edeb. Hvârizm Türkçesi ile Tercümeli Şuşter Nüshası. Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.